

Vettigt om evidensbaserad vård

VETTIGARE VÅRD

Evidens och kritiskt tänkande i vården.

174 sidor

Författare: Ragnar Levi.

Förlag: Norstedts; 2009.

ISBN 978-91-1-302273-4.

Internationellt har litteraturen inom området evidensbaserad medicin vuxit ordentligt de senaste åren, men förvånansvärt få böcker har skrivits på svenska utifrån svenska förhållanden. Därför är det välkommet att Ragnar Levi, informationschef på SBU, nu utkommit med boken »Vettigare vård. Evidens och kritiskt tänkande i vården«.

Ansatsen är bred och boken riktar sig till i stort sett alla med intresse och engagemang för hälso- och sjukvårdsfrågor, men lämpar sig kanske framför allt för studenter och kliniskt verksam sjukvårdspersonal. I åtta kapitel avhandlas övergripande ämnen, till exempel frågorna »vilken nytta gör vården« och »för vem är den till«? Tro och vetande i vården diskuteras liksom vårdens vetenskapliga underlag och hur det kan värderas. Beskrivningar av hur kunskap sprids och används, hälsoekonomi, etik och prioriteringar erbjuds också.

Bokens genomgripande budskap är det kritiska tänkandet, och flera av kapitlen ger tydliga och konkreta anvisningar kring hur vetenskapliga rön bör tolkas, värderas och omsättas i praktiken. Detta är centrala områden inom evidensbaserad medicin, och boken kan mycket väl användas som en vägledning för den som vill skaffa sig grundläggande kompetens inom dessa områden. Men egentligen är detta en bok mer ämnad att väcka en bredare debatt i flera av de frågor som präglar och kommer att präglja hälso- och sjukvården idag och i morgon. Författarens starka engagemang i frågorna är tydligt, vilket bidrar till att ge boken en personlig ton. Exempel och diskussionspunkter är inte sällan en smula provocerande, och som läsare blir man stimulerad till fortsatt reflekterande kring flera av boken ämnen.

Den breda ansatsen och ambitionen att täcka in flera var för sig stora och angelägna områden inom hälso- och sjukvården gör dock att boken som helhet

upplevs som något ojämn. Medan kapitlen som rör områden som utformning, granskning och presentation av vetenskapliga studier är konkreta med den systematiska kritiska granskningen i fokus, så ter sig några av de övriga kapitlen mer svepande. Här kan man stundtals sakna en djupare och mer nyanserad analys.

Som helhet är detta dock ett välkommet tillskott till den svenska »EBM«-litteraturen. Det flytande språket gör boken lättläst, och den försvarar väl en plats som inspiration till kritiskt tänkande och diskussion om hur vi bäst nyttjar sjukvårdens resurser.

Kerstin Nilsson

överläkare, docent

kvinnokliniken

Universitetssjukhuset, Örebro

och Centrum för evidensbaserad medicin

och utvärdering av medicinsk metodik

i Örebro

Lärorik inblick i frontallobsdemens

FRONTALLOBSDEMENS

175 sidor

Författare: Lena Kilander, Pia Landahl,

Martin Ingelsson.

Förlag: Gothia Förlag; 2009.

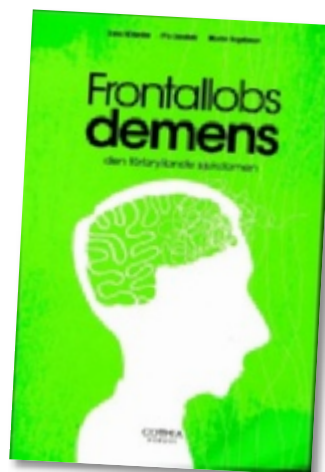
ISBN 978-91-720-5650-3.

Tre personer ger utifrån sina respektive perspektiv initierade beskrivningar av en grupp sjukdomar som drabbar hjärnans pannlob. Greppet är lite annorlunda, och vi får den erfarna klinikers, grundforskarens och närståendes perspektiv och reflektioner, integrerat och var för sig.

Inledningen är starkast. Pia Landahls text blir till en levande röst när hon gripande beskriver den förvandling som hennes man går igenom, från älskad make, intresserad samtalspartner

och uppskattad gymnasie-lärare till »en två-åring i en vuxen mans kropp«. Alla dessa små förändringar i beteendet, som leder till lika många undringar som inte får svar förrän någon till slut lyssnar och maken kommer till utredning.

Texten ger en lärorik inblick i den anhöriges situation men är samtidigt en illustration av hjärnans, eller snarare frontallobernas, betydelse för våra beteenden. När de inte fungerar, förlorar logiken, samtidigt som rastlöshet och rigiditet tilltar. Sedan får vi möta fler frontallobssjuka individer, där det finns gemensamma drag, men där det unika i varje fall är en läropoäng. Efter en kort

beskrivning av hur personen med frontallobsdemens kan tänkas må och hur närstående har det, får vi mot slutet en mer traditionell beskrivning av de medicinska förhållandena.

Nivån på materialet gör att boken lämpar sig för grundutbildningar inom vården. Och säkerligen är den värdefull läsning för de familjer som drabbas av frontallobernas sjukdomar.

Jan Marcusson

överläkare, professor,

avdelningen för geriatrik,

Linköpings universitet